

SMITTEFRIT HIV OG LIVSKVALITET

Af Morten Eiersted, Redaktør VI&HIV

Hiv-Danmark satte under Priden smittefrit hiv og livskvalitet i behandlingen af hiv til debat.

Hiv-positive mødes stadig af stigma, og en del velbehandlede føler sig fortsat smitsomme, viser den seneste [levetårsundersøgelse](#) fra 2016. Der er derfor behov for at diskutere, hvordan man kan lave et løft i forhold til forskellige former for udsathed.

– Vi er rigtig glade for, at vi kunne invitere repræsentanter fra Sundhedsstyrelsen, Serum Institutet, Danske Patienter, en række hospitaler samt region og kommune med til vores debatter på Priden, om den virkelighed, vi mødes af, siger arrangør Tommy Christesen, som er medlem af Hiv-Danmarks bestyrelse.

– Med debatterne har vi fået et par gode indtryk til den strategi, vi nu skal lægge i Hiv-Danmarks bestyrelse for at arbejde videre med vores dagsorden om livskvalitet og smittefrit hiv.

En minoritet og en majoritet

I Danmark har vi en høj andel af velbehandlede hiv-positive, som ligger inden for WHO's målsætning i kampen mod hiv-epidemien. Selv om vi således er godt med, så er der dog stadig et mindretal blandt hiv-positive, som endnu ikke er velbehandlede.

Forebyggelsesopgaven skal løftes for denne gruppe. Der tegner sig dog et billede af en form for ulighed i denne indsats, fordi det ikke er alle, som er lige modtagelige for eller eksponeret for information og de tilbud, der er. LGBT-personer lever med forskellige former for udfordringer, som måske samlet set kan komme i fokus i en fornyet indsats for seksuel sund-

hed, som også vil kunne rumme en forbedret hiv-indsats.

I debatten blev fremhævet, at det er vigtigt at se på erfaringer fra andre sygdomsområder og samtidig have et koordinerende blik, så tiltag ikke sker i små afgrænsede indsatser blandt forskellige offentlige og private organisationer.

Oplevet diskrimination

Begge levetårsundersøgelser viser, at hiv-positive oplever diskrimination. Vidensniveauet blandt sundhedspersonale uden for hiv-ambulatorierne kunne være bedre.

– Det er beskæmmende at høre historier også blandt debattens tilhørere om diskrimination i sundhedsvæsenet, siger Tommy Christesen.

– Hiv-positive er jo også i kontakt med sundhedsvæsenet uden for de specialiserede hiv-ambulatorier, uddyber Tommy Christesen, f.eks. via henvisninger fra egen læge, eller når vi går til tandlæge. Netop sundhedsvæsenet bør møde hiv-positive på oplyst grundlag.

Smitsomheden hænger ved

På trods af det glade budskab om smittefrit hiv, så føler mange hiv-positive sig stadig smitsomme. Der er brug for, at man retter blikket mod denne problemstilling, så hiv-positives livskvalitet kan højnes.

Ledende forskere og andre talspersoner på verdensplan tilsluttede sig marts måned i år en [erklæring](#) om, at velbehandlet hiv ikke smitter.

– Der er behov for, at vi får taget et livtag på den her problemstilling herhjemme. Det er som om, at budskabet har svært ved at trænge igennem, både hos hiv-positive, pårørende og resten

Op til Priden udgav Hiv-Danmark en uddybende [analyse](#) af levetårsdata på følelsen af smitsomhed, oplevelsen af livskvalitet og selvrapporterede bivirkninger.

af befolkningen. Det må der gøres noget ved, siger Tommy Christesen.

Livskvaliteten i fokus

Livskvalitet handler om andet end at sikre, at hiv-behandlingen kan følges som foreskrevet. Det handler om at inddrage flere aspekter i konsultationen for at opnå en bedre oplevet kvalitet, både hos behandler og patient. Det er en balancegang i forhold til et sundhedsvæsen, som også er forpligtet i forhold til lighed i sundhed.

Der sker i disse år spændende forsøg med ny IT som f.eks. Ambuflex, hvor man forsøger at tilpasse behandlingen til patientens behov for færre eller flere konsultationer. Patientforeninger og patienter vil få en større rolle med at byde ind på de emner, som er relevante i forhold til konsultationen.

– Der er jo nogle steder, hvor de er længere fremme i bussen i forhold til at arbejde med spørgsmålet om livskvalitet, siger Tommy Christesen.

– Som patientforening må vi arbejde på, at de andre behandlingssteder kommer med i denne spændende udvikling.

VI&HIV har mødt Preben Bakbo til en samtale om det internationale netværksarbejde, som han deltager for Hiv-Danmark.

– Her i september måned skal jeg deltage i et opfølgende møde i Riga, Letland, om udfordringerne omkring hiv med hiv-organisationer fra Norden samt en række østersølande, fortæller Preben Bakbo Sloth.

– Selv om hiv-behandlingen i de senere år globalt set er rullet ud i en række programmer, så kæmper vi stadig med en række ømme punkter i forhold til rettigheder og adgang til behandling, forklarer Preben Bakbo Sloth.

– Rettigheder for f.eks. bøsser, sexarbejdere, stofbrugere og migranter er på sin vis en lakmusprøve på, om det er muligt at gøre en forskel på at bringe antallet af hiv-tilfælde ned. Hvis man ikke kerer sig om disse grupper, ja så når man ikke langt med sine anstren-

gelser for at udbrede hiv-behandlingen. Det er tydeligt og tilmed dokumenteret, at der foregår en omfattende grad af diskrimination i en række østeuropæiske lande.

Det er den røde tråd i kampen for mere værdighed og respekt for hiv-positive, som har fulgt Preben Bakbo Sloth igennem de mange år, han har arbejdet for hiv/aids-sagen. Det er kampen imod tavsheden fra omgivelserne, som kan dræbe alt håb, der måtte være om en forandring til det bedre.

I forbindelse med World AIDS Dag sidste år arrangerede Preben Bakbo Sloth i samarbejde med Nødhjælpens Ungdom en debataften på Café Nutid i København, hvor erfaringerne fra det internationale hiv-arbejde syd fra Sahara var i fokus.

– Det var en succes, som vi vil gentage igen i år op til World AIDS Dagen 1. december. Fokus vil i år være på forholdene i Østeuropa, så jeg er glad for, at jeg inden længe skal mødes med

vores forskellige samarbejdspartnere i Riga, så jeg kan blive opdateret på de forskellige problemstillinger.

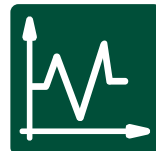
– Vi er et lille netværksudvalg i Hiv-Danmark på tre personer, så fokus har indtil nu primært været på at sætte interessante folk eller synspunkter sammen i debatter eller at deltage i møder for at vise solidaritet, forklarer Preben Bakbo Sloth.

– Men når vi deltager, bidrager vi i forskellige diskussioner og er f.eks. også medunderskrivere på høringsvar fra AIDS-Fondet, Mellemfolkeligt Samvirke og lignende organisationer for at lægge pres på beslutningstagere om at bevare hiv/aids som et fokusområde i udviklingsbistanden. Vi har medvirket til, at der kom fornyet støtte til den Globale Fond fra Danmark, som var på høje tid. Vi ved godt, at det kun er en lille del, som Hiv-Danmark løfter i denne sammenhæng.

– Arbejdet er ikke desto mindre vigtigt, uddyber Preben Bakbo Sloth, for der er mange lighedspunkter mellem hiv-positive og den udsathed, man

OPGØRELSEN AF HIV 2016

Af Morten Eiersted, Redaktør VI&HIV

Hiv-Danmark har stillet tre skarpe spørgsmål til Susan Cowan fra Statens Serum Institut, som overvåger hiv i Danmark

Antallet af ny-diagnosticerede var lavt i 2016. Falder antallet af nyttilkomne nu?

– Det er svært at sige. Udviklingen i anmeldelserne har siden begyndelsen været et savtakket forløb, siger Susan Cowan. Vi ser et fald blandt gruppen af danske mænd, der har sex med mænd (msm), det er interessant, fordi de udgør en stor gruppe af dem, som vi kan rette vores forebyggelse imod. Faldet tilskrives vi primært, at målrettede kampagner om at lade sig teste har vist en effekt.

– Vi ser heldigvis nu, at meget få unge hiv-positive msm går længere end et år,

før end de konstateres, forklarer Susan Cowan. Blandt de unge er der tilsyneladende en testkultur med hyppige test for hiv, hvilket gør, at hvis man bliver smittet, så kommer man hurtigere i behandling, får en god prognose, opnår at blive velbehandlet og ikke at kunne smitte med hiv. Det er en positiv udvikling, som vi ser i tallene for danske msm.

I har set nærmere på hiv-positive med østeuropæisk baggrund. Hvorfor det?

– I de tidligere Sovjetrepublikker kan vi se, at hiv-epidemien løber løbsk.

Alle andre steder i verden kan vi se, at på trods af fattigdom, så er antallet af nye hiv-tilfælde faldende. Det er ikke tilfældet for russere, hviderussere eller ukrainere. I de lande løber epidemien som nævnt løbsk. I vores opgørelse kan vi se, at antallet af nydiagnosticerede personer fra dette område er vok-

set fra 5 til 25 om året over de seneste par år. Det ser umiddelbart ikke ud af meget, men det er alligevel en markant stigning af østeuropæere. En del af de andre østeuropæere i opgørelsen er dog allerede kendte tilfælde og i behandling, inden de bosætter sig i Danmark, og de udgør ikke nogen risiko for smittespredning, uddyber Susan Cowan.

– Det betyder, at vi har måttet ændre vores standpunkt i forhold til, at vi før sagde, at østeuropæerne ikke udgjorde et problem for forebyggelsen af hiv herhjemme, udtaler Susan Cowan.

Hvordan tror du, at forsøget med PrEP vil påvirke hiv-tallene herhjemme?

– Jeg håber, at vi kan komme til at udlevere mere PrEP herhjemme, end det sker i det nuværende forsøg på en række hospitaler. Det er slet ikke omfattende nok, forklarer Susan Cowan.

FOKUS PÅ KNOGLER

Af Morten Eiersted, Redaktør VI&HIV

kan føle, selv om udfordringerne kan komme fra forskelligt hold.

– Jeg tror, at vi som patientforening sammen med andre kan være med til at fastholde forskellige personer og organisationer på deres ord, så vi sikrer, at der bliver rakt ud til hiv-positive rundt om i verden.

Kontakten med forskellige folk rundt om i verdenen har da også været med til at inspirere arbejdet herhjemme.

– Det har ikke kun været et arbejde, hvor vi i Nord har lært dem i Syd om rettigheder og arbejdet med hiv, forklarer Preben Bakbo Sloth. Mødet med hiv-positive har også været en læring den modsatte vej, hvor vi har kunnet løfte vores eget fortalerarbejde gennem støtte med stemmer fra Syd, og hvor vi er stødt på andre metoder, som har inspireret vores eget arbejde med netværk herhjemme. Det tror jeg har været en af årsagerne til, at vi har kunnet fastholde et fokus på hiv herhjemme.

Mandag den 27. november 2017 byder vi inden for i Kafe Knud til en aften med fokus på knoglerne.

Sidste år på orienteringsaftenen på Hvidovre Hospital blev en interessant undersøgelse om knoglepåvirkning omtalt. Andre orienteringsaftener har også haft spørgsmålet om knogler oppe som tema i forskellig sammenhæng.

Det er efterhånden godt dokumenteret, at hiv-positive har større forekomst af skrøbelige knogler, blandt andet fordi hiv-medicin påvirker omsætningen af knoglemasse

Fokus på knoglerne

På aftenen i Kafe Knud i november får du mulighed for at stille uddybende spørgsmål og derved gå i dybden i forhold til emnet om knoglepåvirkning hos hiv-positive.

Vi har spurgt læge og forsker fra

Hvidovre Hospital Ann-Brit Eg Hansen om hun kan gøre os klogere på påvirkningen af knoglerne hos hiv-positive, og hvad man selv kan gøre for at mindske risikoen for knoglepåvirkning.

Før oplægget byder vi på et let traktement, og aftenen afsluttes med kaffe og te.

27. nov. 2017

Kl. 17:00 Let traktement

Kl. 18:00 Knoglepåvirkning hos hiv-positive

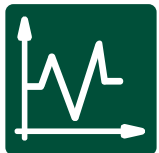
Kl. 19:00 Afrunding, kaffe/te-

Kl. 19:30 Tak for i aften

Kafe Knud, Skindergade 21, 1159 København K

Tilmelding

Af hensyn til planlægningen er tilmelding nødvendig. Du tilmelder dig til mentor@hiv-danmark.dk eller på tlf. 2575 5868

– Hvis vi kunne få de samme forhold som i England, så tror jer, at vi ville kunne kopiere, hvad de har set der, nemlig en halvering af antallet af nye tilfælde allerede det første år og 40% det følgende, ligesom man har observeret andre steder, siger Susan Cowan. Hvis vi kan kombinere test, PrEP og hiv-behandling af hiv-positive, så vil vi kunne knække kurven i nye hiv-tilfælde herhjemme.

– Det vi ser med PrEP-studiet herhjemme, det er jo også, at vi i den forbindelse har fundet 4 nysmittede personer. For at få PrEP skal man forinden sikre, at man ikke allerede er hiv-positive for at undgå, at behandlingen svigter. De 4 personer blev så at sige opsnappet på et tidligt tidspunkt, og derved undgik de at nå at kunne smitte videre.

Læs den [hiv-opgørelsen](#) fra Epi-Nyt!

NY PÅ AMBULATORIET?

Af Morten Eiersted, Redaktør VI&HIV

Er du inden for de seneste par år begyndt din hiv-behandling på Sjælland?

Så tag forbi Kafe Knud til en hyggelig aften, hvor du kan få svar på nogle af dine og andres spørgsmål om hiv.

På aftenerne kan du også høre mere om nogle af vores andre tilbud til dig.

Onsdag den 25. oktober og den 22. november 2017 holder vi en kombineret kursus- og caféaften på Kafe Knud for nye brugere fra ambulatorierne på Sjælland.

Uddannelsesarrangementet bliver ledet af bl.a. Tina Bruun og/eller Solveig Roth, der som terapeuter og sygeplejersker har beskæftiget sig med hiv i forskellige sammenhænge.

25. okt. & 22. nov. 2017

Kl. 17:00 Hyppige spørgsmål om hiv

Kl. 17:45 Hvordan bruger jeg bedst mit ambulante besøg

Kl. 18:15 Sandwich med kaffe/te/vand

Kl. 18:45 Hiv i min hverdag

Kl. 19:30 Tak for i aften

Kafe Knud, Skindergade 21, 1159 København K

Tilmelding

Af hensyn til planlægningen er tilmelding nødvendig. Du tilmelder dig hos tina.bruun.01@regionh.dk; mentor@hiv-danmark.dk eller på tlf. 2575 5868

HIV-DANMARK AFTEN

Af Jens M. Wilhelmsborg, Medicin og Kommunikation

Deltag på dette års informationsaftener på hospitalet rundt om i landet.

Inddragelse er sat i højsædet, når Hiv-Danmark besøger 5 hospitaler i november. Efter nyt fra de enkelte hospitaler inviteres til debat.

Hvordan arbejdes der lokalt med at forbedre sundhed og livskvalitet for hiv-positive? Og hvilke udfordringer ser Hiv-Danmark, der bør løftes? er bare nogle af de spørgsmål vi rejser, når patientinddragelse mental sundhed og livskvalitet bliver sat til debat.

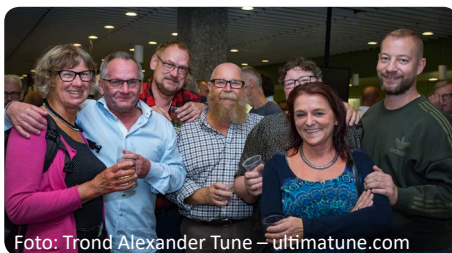

Foto: Trond Alexander Tune – ultimatum.com

- Aarhus, torsdag d. 2. nov.
- København, tirsdag d. 7. nov.
- Roskilde, torsdag d. 9. nov.
- Hvidovre, tirsdag d. 14. nov.
- Odense, torsdag d. 16. nov.

Se program og tilmeld dig allerede nu: <https://hivdanmark.nemtilmeld.dk/15/>

HIV-FORUM 2017

Af Morten Eiersted, Redaktør VI&HIV

50 hiv-positive tilbragte i begyndelsen af august en forlænget weekend med workshop og samvær.

Hiv-Forum blev en god sammensat gruppe af kvinder og mænd i alderen fra 29 til 72 år. For ca. tredjedels vedkommende var det første gang, at de deltog på et Hiv-Forum.

I evalueringen fremgår det, at alle oplæg blev vurderet som gode, en højspringer var læge og heilpraktiker Anne Iben Hollensberg. Hun gav gode råd om kost, livsstil og hvad man selv kan gøre for at leve et sundt liv og få en bedre søvn.

Det går igen i mange af evalueringerne, at samværet med andre hiv-positive har haft afgørende betydning for weekendens succes. Nærværet og den gensidige forståelse imellem deltagerne skaber helt unikke rammer.

– Jeg synes, at vi kan være rigtig glade for Hiv-Forum 2017. Der blev lagt rigtig mange gode frivilligkræfter i igen at skabe et fantastisk Hiv-Forum, siger Helle Andersen, formand og medarrangør.

– Og så fik vi taget nogle gode diskussioner, som jeg synes, både giver inspiration og sætter forskellige problemstillinger om hiv i perspektiv. Det glæder jeg mig til at arbejde videre med, siger Helle Andersen.

Kafe Knud holder åbent på Kulturmaten Fredag den 13. oktober 2017, kl. 17:00-24:00

I løbet af aftenen møder du en række forskellige oplægsholdere, der fortæller deres personlige hiv-historie, hører musik og kan få et let måltid mad til overkommelige priser. Vi glæder os til at se så mange som muligt.

KAFE KNUD • SKINDERGADE 21, KLD. • 1159 KØBENHAVN K

VI&HIV – ISSN 1902-7346 – Hiv-Danmark
Vestergade 18E, 4., 1456 Kbh. V, Tlf.: 33 32 58 68
info@hiv-danmark.dk – www.hiv-danmark.dk

Husk tidsfrist for indlæg hver den 15. i måneden før udgivelse. VI&HIV udgives april, juni, oktober & december måned. Redaktionen består af Bent Hansen (ansv. red.) og Morten Eiersted (red., foto, ill. & layout). VI&HIV trykkes i ca. 350 styk.

Hvis du vil skrive et indlæg til bladet, så kontakt os på info@hiv-danmark.dk, vi glæder os til at høre fra dig!

Hiv-Danmark er en patientforening og paraplyorganisation i Danmark for hiv-positive, pårørende, efterladte og andre berørt af hiv uanset køn, alder, seksualitet, politisk tilhørsforhold eller etnisk baggrund. – Bliv medlem, støt os med 200 kr.

WORKSHOP I LISSABON - noget for dig?

I januar 2018 arrangerer AIDS-Fondet en seks-dages rejse til Lissabon for 15 hiv+ mænd. Tre medarbejdere fra AIDS-Fondet med henholdsvis sygeplejerske-, socialrådgiver- og sexologbaggrund vil byde på faglige oplæg, spændende debatter og besøg hos homo-organisationer i Portugal. Og der vil selvfølgelig også blive mulighed for at gå på oplevelse i denne smukke hovedstad.

AIDS-Fondet dækker udgifter til flybillet, hotel og måltider mm. Interesseret? Kontakt os senest den 15. november 2017 på raadgivning@aidsfondet.dk eller tlf. 8833 5633.

OBS: Vi træffer beslutningen om den endelige sammensætning af gruppen på baggrund af individuelle samtaler.

Meet&Greet is a free social for PLHIV, relatives and volunteers every Friday in Copenhagen.

Please contact Tommy at mag@hiv-danmark.dk for the details ... and spread the happy news!

MENTOR?

– Har du eller en pårørende til dig lyst til en samtale?

Vi er hiv-positive, som gerne stiller vores personlige erfaring til rådighed.

Måske kan det hjælpe dig med at finde inspiration til dit liv med hiv. Det er et gratis tilbud til dig, og der er gensidig tavshedspligt.

Send en e-mail på mentor@hiv-danmark.dk eller ring til sekretariatet på tlf. 33 32 58 68, så sætter vi dig i forbindelse med en mentor.

Skriv til medlem@hiv-danmark.dk eller ring på tlf. 33 32 58 68 hverdage kl. 11.00-15.00. Kontakt vedr. dit medlemskab eller medlemspost sker ligeledes på e-mail eller pr. telefon.